

Estils

Mario Satz: “Com més debilitat és el llenguatge, més violència hi ha”

L'escriptor publica una sèrie de relats sobre la relació entre l'ànima humana i les papallones

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

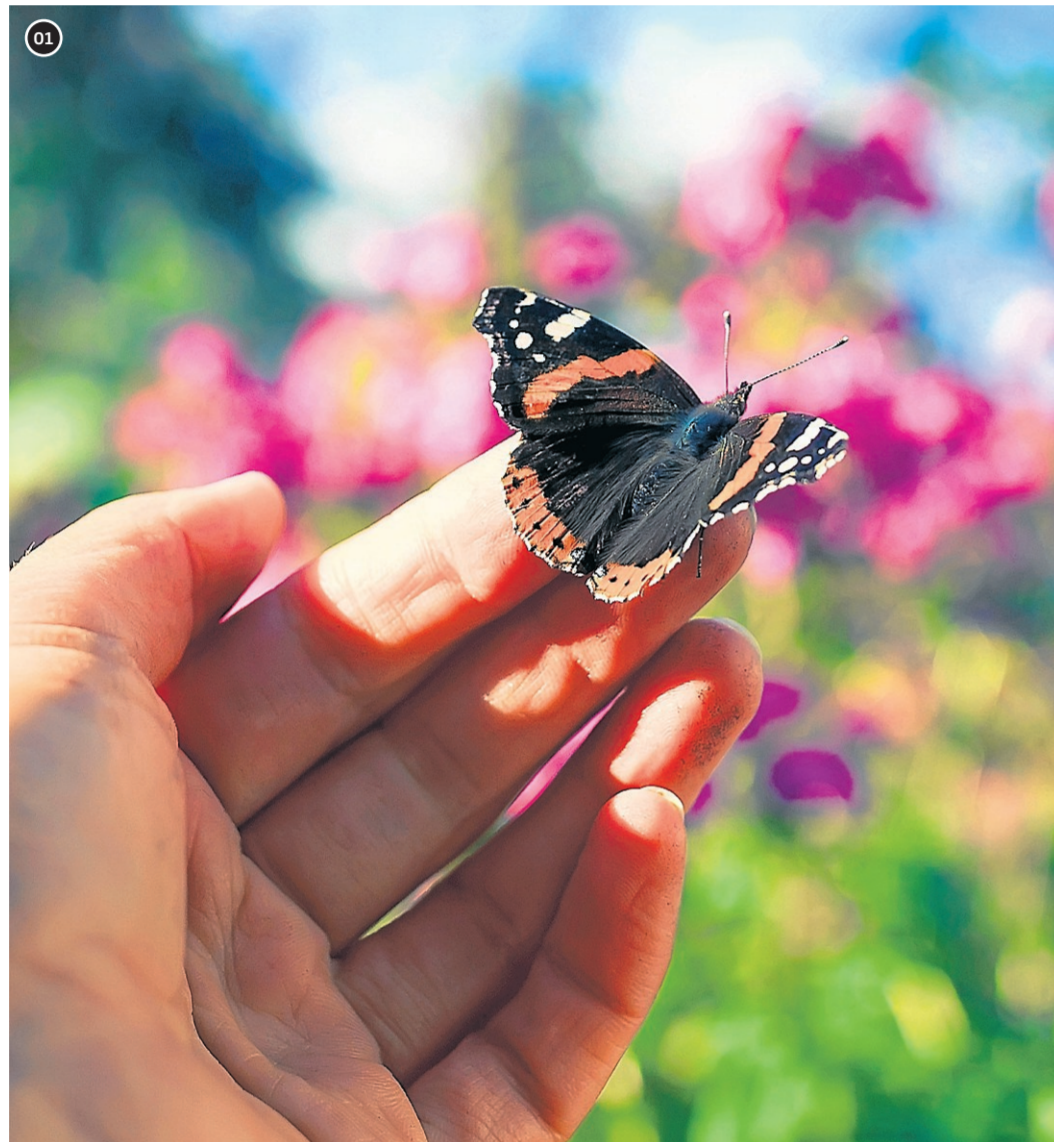
“En una casa amb olor de camp i de pluja d'un petit poble argentí, un pare portava qualsevol animal que trobava: una òliba ferida, una guineu petita, una gallina negra que parlava de nit o una tortuga enorme... Sobre aquestes criatures inventava històries per fer dormir els seus tres fills”.

Podria ser l'inici d'un conte de Mario Satz (Argentina, 1944), però en realitat és una nota biogràfica que explica la seva fascinació per les narracions, pel món animal i vegetal i també per aquest regne de la nit, entre la vetlla i el somni, on es desparten subtileses i intuïcions que el brogit del dia no deixa entreveure. De tot això, Satz n'ha fet el fil conductor de la seva obra escrita, que ocupa més d'una trentena de llibres amb formats i estils variats i que, últimament, també inclou llibres per al públic infantil. “D'ençà que tinc nets, pràcticament l'únic que escric és això –explica–. És un àmbit on hi ha molta creativitat, tant en el camp de la il·lustració com imaginàriament. Els adults estan afectats per l'objectivitat i la necessitat de ser actuals, però a mi m'interessen temes atemporals... Una de les grans gratificacions que tinc ara és amar a les escoles i poder parlar dels llibres amb els infants en una edat molt especial, la de la iniciació a la lectura i l'escriptura, abans que entrin de ple en el món digital, que els torna molt mandrosos”.

Cuidar les paraules

Escriu llibres que contenen missatges de creixement emocional i interior publicats per editorials especialitzades en aquesta línia com Akíara o Babulinka, i l'empeny també promoure una cura en el llenguatge, ja que considera que la degradació de la parla repercuteix en el benestar social: “Com més debilitat és el llenguatge, més violència hi ha, perquè crea impotència. Cada vegada hi ha menys gust pel diàleg, pels matisos i l'escolta”, es lamenta des del seu estudi atapeït de llibres en un indret on fins i tot els noms dels carrers semblen trets dels seus relats: passeig del Roser, carrer del Gessamí, rambla del Jardí...

“El llenguatge quotidià, deien els romàntics alemanys, és poesia fos-silitzada, així que hem de desfossi-

litzar-lo per tornar-lo viu”, i aquest procés de revitalització, segons Satz, es fa principalment a través de la poesia –la poiesis, que és creació– i la recerca etimològica, que implica fer viatges a les arrels per donar cos a cada mot. “Cada etimologia és com un pou. Fas una sonda d'aquella paraula i arribes a profunditats inèdites”. I si bé això es pot fer en totes les llengües, n'hi ha que ho permeten més, com l'àrab i l'hebreu o els ideogrames xinesos. Molt interessat per les religions en general i la mística judeocristiana en particular, i amb aquesta fascinació per les etimologies i tot allò que batega en cada paraula, Satz també és un gran estudiós de la càbala jueva, art on es va introduir de jove a Nova York i que va ampliar amb els seus estudis a Jerusalem abans d'aterrar definitivament a Barcelona l'any 1978.

Les papallones són protagonistes en l'obra de Satz. GETTY Una foto de l'autor.

ACANTILADO

“Em sento molt involucrat amb el judaisme, però no tinc un temperament ortodox, la meua mirada és heterodoxa. L'ortodòxia de qualsevol tradició és monocolor, té tendència al bé i al mal absoluts. Hem de sortir al món i refregar-nos-hi, malgrat les dificultats que això comporta, i acceptar la pluralitat de colors, que són molts. La Tradició amb majúscules m'interessa molt, les religions i espiritualitats del món les he estudiades a fons i els meus contes i relats il·lustren aquestes recerques amb personatges que viuen aquests ensenyaments”.

Jardins i papallones

Dos dels seus últims llibres per a un públic no infantil, *Pequeños paraísos: el espíritu de los jardines* i *El alfabeto alado* (tots dos a Acantilado), són una excel·lent mostra d'aques-

ta combinació d'erudició, fantasia i domini literari per explicar-nos, a través de múltiples veus, cosmovisions i geografies, dos aspectes atemporals que continuen ressonant al bell mig d'una societat tecnificada i cada vegada més allunyada –o contrària– del ritme natural: els jardins i les papallones.

Dels jardins no només en fa una síntesi magnífica i poètica, amb perles d'espiritualitat, de les diverses maneres d'entendre aquests espais al llarg de la història –els jardins grec, persa, xinès, hindú...–, sinó que, amb la seva passió etimològica, ens proposa també un passeig estimulant per alguns dels seus mots. Per exemple, el gessamí, de la combinació persa *yas* (allunyar-se) i *min* (mentida o desesperació) o el lotus, en sànscrit *padma*, format possiblement per *pa* (protegir, regnar) i *ma* (mesurar, cenyir), “autèntic refugi subtil per situar-se per sobre del fang d'aquest baix món, on l'arrel del lotus no té cap altre destí que el d'acceptar els corrents foscos per emergir a una superfície on la llum i l'èter siguin l'aliment exclusiu de la flor”. Pel que fa al llibre dedicat a les papallones, Satz impregna les pàgines del seu art narratiu amb contes breus en què la mitologia sobre aquests fascinants insectes –molt estesa a tot el món– queda implícita en escenes curtes de lectura agradable i gens feixuga. Per les pàgines hi veiem passar històries de l'Amèrica precolombina, llegendes maoris, tradicions semítiques, o figures intel·lectuals, com el poeta Walt Withman –enterrat amb una fotografia d'una arna– o el filòsof Chuang Tzu –que va somiar que era una papallona que somiava que era Chuang Tzu–. “Als que ens fascinen les papallones des de petits –llegim a *El alfabeto alado*–, ens causa astorament que ànima i papallona siguin, com l'ona i la partícula en física, una mateixa i ubíqua realitat. Vivim envoltats de miracles colorits i volàtils. Descobrir-los accentua la nostra ingravidesa, tant com ens espanta pensar en la seva amenaçada fragilitat. També els nostres cors parpellegen i volen, obren i tanquen els seus batecs subcutanis, també la nostra respiració viu de la llum solar, com les ales dibuixades d'aquests bonics insectes”.

Parentiu i vincle entre nosaltres i les papallones, magníficament plasmats en uns versos breus i perennes del poeta japonès Issa: “Papallona agitada / també jo estic fet d'una pols / que s'esvaeix”. —

XXXXXXXXXX XXXXXX Vivamus viverra eros eu nisl viverra a congue nibh pulvinar. Nulla commodo dignissim libero eu vestibulum. Quisque ultricies, augue nec lobortis convallis, lacus metus

Gent

TEXT:
FIRMA REDACTOR

Fusce at urna vehicula enim luctus congue

Fusce accumsan, neque ut hendrerit sollicitudin, ipsum justo porttitor nunc, vel volutpat mi lorem ut urna. Etiamque ac massa imperdiet venenatis. Nam interdum, est at commodo rutrum, lectus magna ullamcorper erat, eget molestie nisl purus vitae ante. Vestibulum aliquam pretium odio, sed mattis urna accumsan et.

Sed in metus dolor, sit amet lobortis quam. Etiam adipiscing, turpis quis pulvinar ultrices, sem nunc consectetur lacus, vel porta orci orci at massa. Quisque ut arcu augue, vitae aliquet erat. Ut vel quam at turpis pulvinar aliquet. —

Vivamus placerat lobortis blandit

Fusce accumsan, neque ut hendrerit sollicitudin, ipsum justo porttitor nunc, vel volutpat mi lorem ut urna. Etiam dapibus neque at nisl sodales consequat. Donec at nulla justo. Donec et ipsum eget tellus egestas pellentesque et sit amet metus. Fusce quis neque ac massa imperdiet venenatis pu aliquet. —

FIRMA FOTO

FIRMA FOTO